

Valda dikter /

Larsson, Leon,

81 A Br.

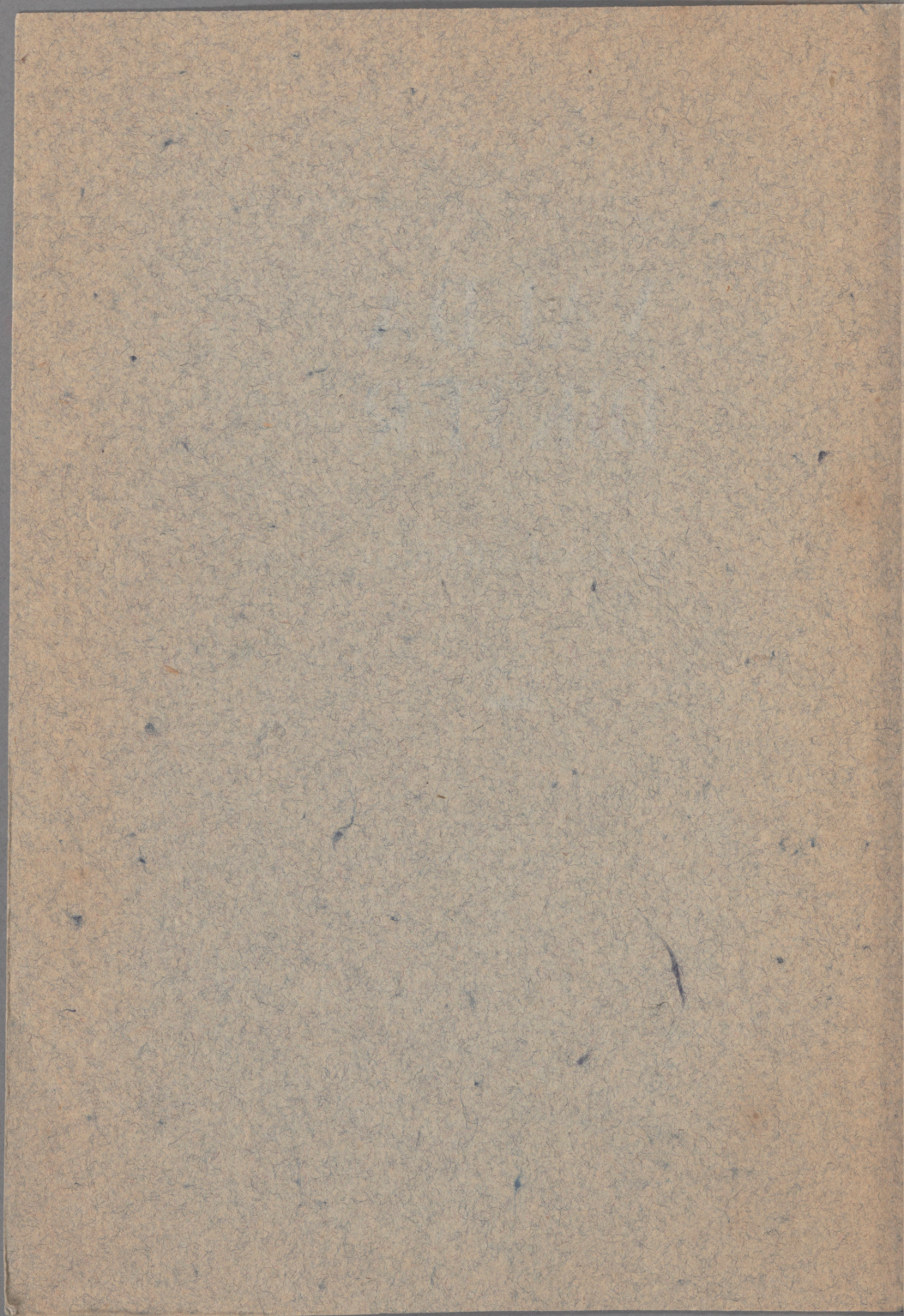

National Library
of Sweden

ARSON, Leon
Valde-dikter

Vitt Lu
(M)

to

LARSON, L.

Mitt. S.
Ow

VALDA DIKTER

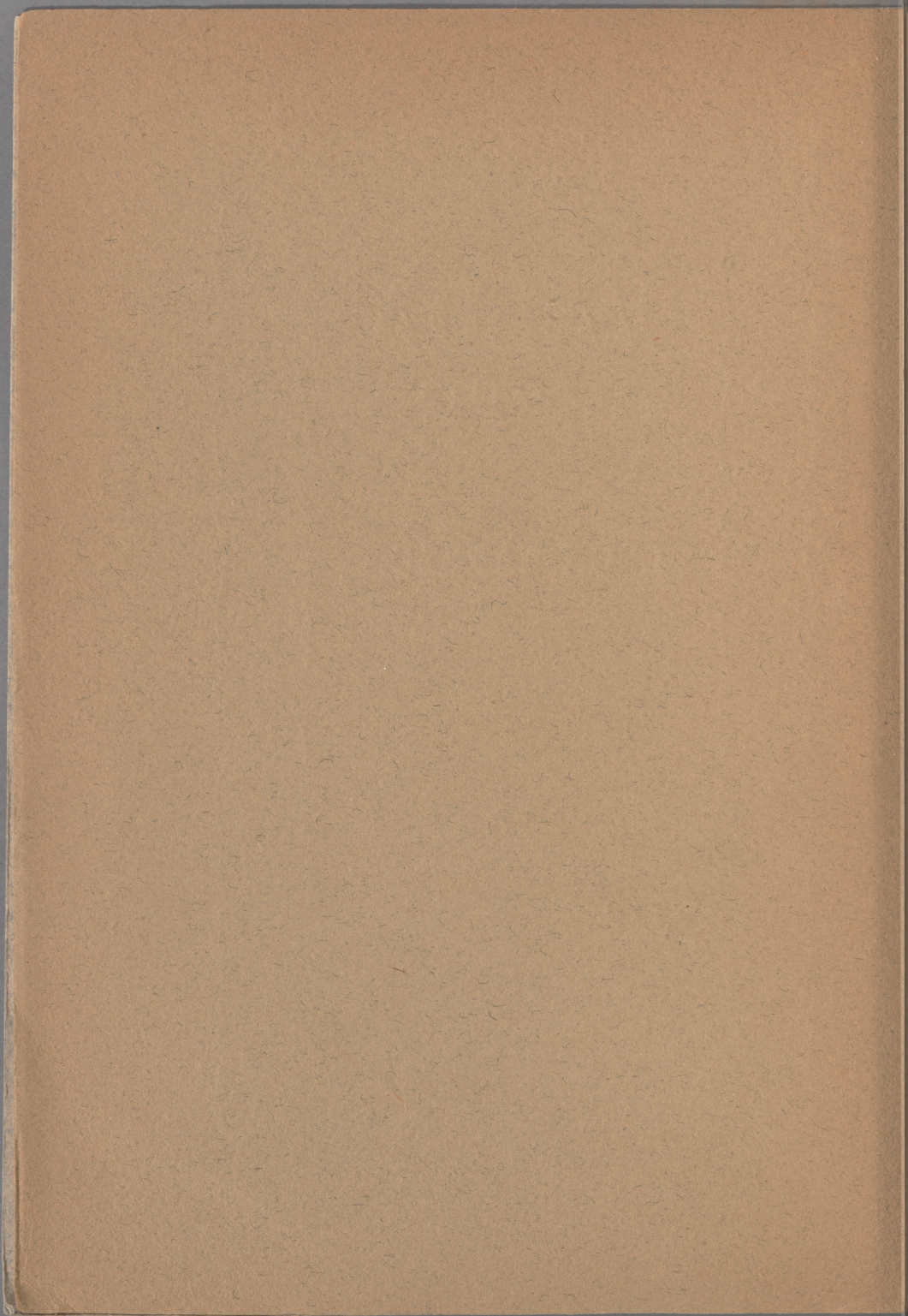
— AF —

LEON LARSSON

STOCKHOLM
SOCIALDEMOKRATISKA PARTISTYRELSENS
FÖRLAG

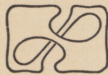
1907.

VALDA DIKTER

AF

LEON LARSSON

UTGIFNA PÅ
SOCIALDEMOKRATISKA PARTISTYRELSENS FÖRLAG

STOCKHOLM
AKTIEBOLAGET ARBETARNES TRYCKERI
1907

INNEHÅLL.

I. Ur Djupet.

	Sid.
Min sångmö	7
I träldom.....	9
I afgrunden	11
En sång från djupet	15
Ljusets konung	17

II. Stridssånger.

Frihetsbegär	21
Gif akt!	22
Revelj	24
<i>Två sånger i kvarnen.</i>	
I. Vi mala, vi mala	26
II. När slutet nalkas	27
Skördemannen	29
En drömvärld	32
Hatets sång	34
Inga nådegåfvor.....	35
Krig	37

III. Ryska bilder.

Ryska bilder.....	43
Tsaren	45
Stormen i öster.....	47
Fusiljering	49

IV. Paria.

Parians son.....	53
Vandringsmän	55
Ungt blod	57
En visa	59

STOCKHOLM
AKTIEBOLAGET ARBETARNES TRYCKERI
1907

INNEHÅLL.

I. Ur Djupet.

	Sid.
Min sångmö	7
I träldom	9
I afgrunden	11
En sång från djupet	15
Ljusets konung	17

II. Stridssånger.

Frihetsbegär	21
Gif akt!	22
Revelj	24
<i>Två sånger i kvarnen.</i>	
I. Vi mala, vi mala	26
II. När slutet nalkas	27
Skördemannen	29
En drömvärld	32
Hatets sång	34
Inga nådegåfvor	35
Krig	37

III. Ryska bilder.

Ryska bilder	43
Tsaren	45
Stormen i öster	47
Fusiljering	49

IV. Paria.

Parians son	53
Vandringsmän	55
Ungt blod	57
En visa	59

CONTENTS

I. Preface

II. Introduction

III. Chapter I

IV. Chapter II

UR SANTO

I

UR DJUPET

UR DUPET

MIN SANGMÖ.

Min sångmö är icke som andra,
en ungmö af kvitter och skratt;
nej, hon är en kvinna från mörkret,
en dotter af kyla och natt.

Hon lärde sig aldrig att skratta
och fostrades icke i lek,
och aldrig i lifvet hon kände
till lyckliga människors smek.

Från vårdagens glädje hon stängdes,
från solen och himmelen blå,
och därför i förtid hon böjdes
och kinden blef fårad och grå.

Men brinner på kinden en rodnad
i hektisk och stickande glöd,
då är det af feber i blodet
som kinden är dunkel och röd.

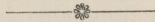
Så kommer min sångmö med lutan
från tusende sorger och kval;
hon kommer i trasiga kjolar,
i grå och i utsliten schal.

Hon spelar och sjunger till lutan
en dyster och underlig låt;
hon sjunger om mörker och gråhet,
om armod och smärtor och gråt.

Hon sjunger om livvets elände,
om glädjen som flytt från vår värld,
om Eden, om drömmarnas lustgård,
bevakad med ljungande svärd.

Men stundar det stormtid och ofred
och uppbrott för folket en gång,
då följer hon blodröda fanor,
då sjunger hon stormarnas sång.

Då kastar hon lutan åt sidan
och griper en trumma och slår,
och trotsigt hon dundrar på trumman
när folket till stormningen går.

I TRÄLDOM.

Hvi föddes jag att blott i mörker lefva,
att evigt endast trampa lifvets dy,
att vara dömd att bo i smutsig skrefva,
där nattens skuggor aldrig vilja fly?

Jag ville lämna detta mörka töcken
och vandra framåt på den öde stråt,
jag ville öfver denna smutsens öken,
som skiljer mig och lifvets Eden åt.

Och jag vill renas, jag vill själen löga
i ljusets strålar och i skönhets bad,
att jag må skåda detta ljusa, höga,
som evigt lockar i det skönas stad.

Så drog jag bort ur nödens skumma dalar
till lifvets solljus — ur min dimmgrå natt.
Men väktaren för ljusets tempelsalar,
o, han dref bort mig under hånfullt skratt.

»Se, du skall aldrig nå det ljusa vida,
ty du är född att vara nattens träl.
Af köld och hunger skall du ständigt lida
och evigt trampas under maktens hälar.»

Så är jag dömd att bo i mörkrets klyfta,
föraktad, slagen, sargad och förödd.
Med händerna grofva emot höjden lyfta
förbannar jag, att jag till träl är född.

I AFGRUNDEN.

Djupt ner i jordens gömmen,
dit solglädjen aldrig ilar,
i sorgernas härskardömen,
där draken på guldets hvilar
i lurande evig ro;
där krökta gestalter irra
i dödsrikets mörka schakter,
och blodsprängda ögon stirra
mot ljusare, vida trakter
där folken i lycka bo.

Här är det sorgens släkten
som lefva från glädjen gömda,
ty här i förtviflans häkten
de blefvo till smärta dömda,
till armod i nödens trakt.
Och aldrig når ljusets hälsning
till afgrundens kvalda skaror,
som vänta och bida frälsning
från tusende lömska snaror,
som lura i drakens schakt.

Här är den mörka gåta,
hvars slöja man ej kan lyfta,
där hundra tusen gråta
och jämra och evigt snyfta
i tusen förtviflans kval.
Och doft höres verop skalla
från dessa som ängsligt klaga,
ty här i det mörka, kalla
det väfves en dyster saga
af sorger i tusental.

Och aldrig får solen lysa
på dessa, som ständigt lida,
som svälta och evigt frysa,
som djupare nedåt glida
från stjärnor och rymder blå.
Och hundrade millioner
till mörkare klyftor stupa,
till armodets regioner,
ned i det afgrunds djupa
dit blickarne icke nå.

Och djupt i förtviflans länder
de pinades verop kväfves;
och tusende magra händer
de sträckas, om ock förgäfves,
mot heliga solskens land.
Och böner från läppar bleka,
de vilda och dofva skriken,
de skola beständigt eka
i armodets dystra riken
och stiga mot rymdens rand.

Och strömmar af tårar rinna
från kinder som kvalen fårat;

ty aldrig skall någon finna
den lycka, som tusen dårat,
som lockat i fjärran matt.
Och mannen förgäfves knyter
i vrede tillsammans handen
och ursinnigt vildt han ryter
i trots mot den mörka anden,
som härskar i nödens natt.

Och ingen kan våga krossa
den hatade afgrundsdraken
som girigt i blod vill frossa;
ty han är beständigt vaken
och hotar med allas död.
I snärjande vida ringar
han ligger i gråmörk skrefva
och ofärd och död han bringar
åt dem som i djupet lefva,
i mörker och evig nöd.

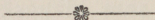
De skaror, som trötta flämta,
skall draken i slafok tvinga
att ständigt ur djupet hämta
de skatter, som klangskönt klinga
och öka hans rikedom.
De kloka, de blifva dårar
af sorg och af blodig möda,
och strömmar af heta tårar
skall ständigt kring guldets flöda
i sorgernas helgedom.

* * *

*

Dock måttet skall nå sin råga
för armodets kväfda slakten,
och trotsigt skall hämndens låga
förhärja i drakens häkten
och lysa med blodrödt sken.
Då skola de draken döda,
de rostiga fjättrar lossa,
och vildt skall då elden glöda
när giriga lågor blossa
och dansa kring drakens ben.

Ty folket som ständigt lider,
det bidar se'n evigheter
de soliga stolta tider
som siades af profeter
i tidernas första vår.
Då töcknet en gång skall flykta
och solen sitt ljus skall ösa
på hären utaf förtryckta,
som fram ur det bottenlösa
till ljusare nejder går.

EN SÅNG FRÅN DJUPET.

I djupet där vi lefva vi aldrig skåda dagen
där trefva vi oss framåt vid facklors röda bloss,
där dåna de och eka de dofva hammarslagen
när utur bergets salar vi spränga malmen loss.

När arla solen skiner kring fält och gröna dalar
och rymdens fåglar sjunga sin höga jubelsalm,
då börjar dagens möda i underjordens salar,
då föra vi mot dagen de rikas tunga malm.

Vi barn af underjorden, vi mörkrets trötta söner,
vi längta upp till ljuset, till lif i solig trakt,
förgäfvos ha vi längtat, ty ingen hör de böner,
som längtansfulla stiga ur grufvans mörka schakt.

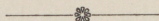
I alla ofvan jorden på slätterna de vida
som vandren kring och leken på blomsterrika fält,
hvad veten I om nöden, som tusenden fått lida,
om underjordiskt armod, om kyla och om svält?

Om mörkrets bleka armod, om detta lifs Gehenna,
om våra tusen sorger I veten ej ett grand!
I viljen icke ana, ej tänka eller känna,
ej höra dessa röster från underjordens land!

Men höras inga röster från mörkret djupt inunder
och skåda inga ögon vår sekellånga nöd,
så höres dock ett dunder, ett tungt och hotfullt dunder,
en underjordisk åska, som bådär storm och död.

Ja, hören hur det mullrar från djupets mörka gångar,
det dånar doft, det brakar, det blixtrar skott på skott,
se det är mörkrets söner och edra tusen fångar
som spränga sina minor inunder edra slott!

Vi vilja uppåt storma från mörkret och från gruset,
vi vilja sönderspränga hvart hinder och hvart band,
vi skola fram ur mörkret till friheten och ljuset
och här på jorden grunda vårt drömda framtidsland!

LJUSETS KONUNG.

Nu kommer den gud, som med glädje vi hälsa,
den furste af ljuset, som världen skall frälsa
från kyla och mörker, från armod och sorg;
och honom, i glädje och gamman, vi kröna
till enväldig konung för allt detta sköna
som finnes att älska i solljusets borg.

Tag pipor, o bröder, och blås klarinetter,
att toner må ljuda kring grönskande slätter,
som heliga hymner för solskenets gud.
Ty nu är det stunden för frihet och lycka,
och därför må alla sig pryda och smycka
och klädas i högtidens gyllene skrud.

Vi älska dig konung, vi hylla dig alla,
och högt skola sångerna dåna och skalla
ja, jublande skalla till konungens lof.
O, konung af ljuset, vi följa dig gärna
i döden, vi vilja dig skydda och värna
och tjäna i trohet ditt heliga hof.

Se, konungen höjer sitt fältherretecken,
en vajande fana med solen i vecken,
en fana med färger af gryningens prakt.
I tåten han spränger för ljusets arméer
och ropar till mörkmännen: ve er, ja ve er,
ty nu skall den krossas, er åldriga makt.

Det glimmar af lansar, det blixtrar från svärden,
han för sina skaror till kamp emot världen,
mot allt som är uselt — mot mörker och skam.
När striden, den kämpas för alla förtryckta,
då måste han vinna — och mörkmännen flykta,
och segrande stolta hans skaror gå fram.

I skräck för den heliga, luttrande flamman,
så krypa de åldriga mörkmännen samman
i klyftornas dunkel och skyddande famn;
de hata det ljusa, det rena och sanna
och därför i vrede de ljuset förbanna,
förbanna i mörkrets och lögnernas namn.

Ja, skräna ni mörkmän, förbanna och klaga,
ty nu har han kommit den gud som skall jaga
och störta er alla från tronerna ned.
Hans sinne är ungt och han längtar till strider,
han önskar sig stormen, när trotsigt han rider
i tåten för ljushärens segrande led.

Men sedan han bojorna brutit och krossat,
och världen är renad och allt är förlossat
och jorden befriad från lögner och svek,
då skall han ett skönhets solrike grunda,
och då skola eviga vårtider stunda
med frihet och lycka, med glädje och lek.

FRIHETSBERG

Den första / Mörka stund
När gissel av förtroget,
Ständigt för oss
Den gamla /

II

STRIDSSÅNGER

Den första / Mörka stund
När gissel av förtroget,
Ständigt för oss
Den gamla /

Den första / Mörka stund
När gissel av förtroget,
Ständigt för oss
Den gamla /

Den första / Mörka stund
När gissel av förtroget,
Ständigt för oss
Den gamla /

Den första / Mörka stund
När gissel av förtroget,
Ständigt för oss
Den gamla /

STRIDSSÄNGER

FRIHETSBEGÄR.

Det tändes i tidernas ursprung
en gnista af frihetsbegär,
i folksjälens innersta gömmen
den gnistan glöder och tär.

Från sekler till sekler hon brunnit
i långa och nattsvarta år,
och gnistan skall glöda och flamma
så länge världsalltet står.

Den gnistan har gifvit åt slafven
hans drömmar om Ariens land
och tron på de kommande tider,
som lösa förnedringens band.

Den gnistan hon glödde hos satan,
när ensam han stred emot gud,
när trotsigt han lämnade herren
och vägrade lyda hans bud.

Den gnistan skall leda oss framåt
på dyster och mödosam stig,
den gnistan är hatet, som för oss
till kamp i befrielsens krig.

GIF AKT!

Gifven akt! Hören trummornas mullrande takt
och trumpeternas gälla signal,
det blåser till samling kring fanornas prakt,
till samling i tusental.

Låt de smattrande tonerna samla oss snart
i massa med fot invid fot,
låt de eldiga sångerna brusa med fart,
som de rättslösa massornas hot.

Vi kallats af kungen det »trognaste» folk,
som är »moget» — men icke för rätt!
Vi äga ej rätten att utse vår tolk —
man gör motstånd på hundrade sätt.
Men slafven är man och han vet hvad han kan
med sin kraft och sin samlade makt,
ty som eniga bröder vi stödja hvarann
och vi samlas vid trummornas takt.

Än synes vårt tåg som de fredliges tåg,
som samlats när sångerna ljud;
de likna en lekande, fribruten våg,
som värmes af vårsolens glöd.
Men våren är orons och spirandets tid,
som med lätthet kan ändra sin form;
bäst allt synes vara i djupaste frid
kan det blifva en rasande storm.

Vi kräfvå vår rätt och betänk dig därpå;
vill du gifva oss rätt eller ej?
Om ett år ha vi rustat, då kanske vi slå
och slå hårdt, om du svarar oss nej.
Då kan hatet hos massorna börja sitt tal,
det glödande hat, som du sår.
Då reser sig folket i tusendetal
kanhända härnäst om ett år.

REVELJ.

Nu fordra vi kämpar, kamrater,
som storma till striden med huggande svärd,
och tappra män och soldater,
som våga att slåss med en värld.

Ty folken sig vrida i vända
och blickarne irra kring rymdernas rand,
och yttersta tiderna stånda
med storm öfver städer och land.

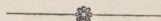
Hör! dödssjuka människor kvida
och luften är fylld utaf jämmer och stön,
ty folken de vänta och bida
på straff — eller gudarnes lön.

När jorden i dödsångest darrar
i skälfvande skräck för sin yttersta dag,
då duga ej gycklande narrar,
blott krigare redo till slag.

Då fram med de män som törs handla,
de män som ha skapats af järn och af stål,
som våga att världen förvandla
och leda oss fram till vårt mål.

Men undan med alla de svaga,
ty handling vi vilja och ej bara ord:
det batar ej längre att klaga
och dränka med tårar vår jord.

Men vilja vi handling, kamrater!
och älska vi landet se lyckligt och fritt,
då följa vi med som soldater
och kämpa i drabbningens midt.

TVÅ SÅNGER I KVARNEN.

I.

VI MALA, VI MALA . . .

Vi mala, vi mala i glödande hat
i timmar, i dagar och nätter,
ty guldets vi mala åt krämarnas stat,
åt solens och lifsglädjens ätter.

Vi mala, vi mala i svett och i blod,
i sorger och tärande pina,
all glädje försvinner och ungdomens mod
får tröstlöst i kvarnen förtvina.

Det gråter och klagar när guldkvarnen går,
det skriar när guldfloden klingar,
ty armodet endast med trasor och sår
det gyllene guldets oss bringar.

Det guld, som vi mala, är gyllene rödt
som blodet det flammande röda,
ty guldets är pressat ur människokött
och tvättat i tårar som flöda.

Vi mala, vi mala i tärande sorg
åt tusende glädje och lycka.
Vi mala, vi mala till konungens borg
de skatter, som salarna smycka.

Men mala vi skatter till borgar och slott
och mala vi glädje åt andra,
då mala vi ständigt förbannelser blott
åt oss, som i armodet vandra.

Vi mala, vi mala i gråhet och dy
och evigt vi pinas och plågas,
men ständigt vi bida den dag som skall gry,
när måttet af sorgen skall rågas.

Så surra du, kvarnhjul, och braka du, sten,
att mälden med hatet må blandas!
Vi bida i öster det flammande sken,
när uppbrottets stormtima randas.

II.

NÄR SLUTET NALKAS.

Kung Frode, mot slutet det lider
för dig och din hatade stam.
Det stundar till ragnarökstider
med storm och med blodiga strider
och eld, som går fram.

Hör kvarnen den suckar och darrar,
likt en på sin yttersta stund.
Det jämrar, det klagar och knarrar
i murnade bjälkar och sparrar
från tak och till grund.

Kung Frode, din tid är förgången
för dig och din tusenårs-ätt,
ty hör du den dånande sången,
som sjunges af trälen och fången,
den talar om rätt.

Kung Frode, hör brakets och dånet
från stormen, som slår mot din borg,
snart skola vi tacka för lånet
och gälda för hatet och hånet
och dagarnas sorg.

Snart nalkas den yttersta timma,
o konung, och dagen skall gry.
I fjärran det synes en strimma
af solen, som börjar att glimma
bland skuggor, som fly.

Kung Frode, nu vapnen de hvässa,
ty snart vilja skarorna ut.
Sätt kronan då fast på din hjässa,
sjung psalmer och läs då din mäsas
och bida ditt slut.

SKÖRDEMANNEN.

TILLÄGNAD LANDTARBETARNA.

Jag mejat, jag mejat af säd, som stod mogen
på åkern, som böljande, gyllene låg.
Den skörd, som jag mejat, den fördes till logen,
till lador, som fylldes med glänsande råg.

Den lie, jag svingar
med tröttnande hand,
dem rikedom bringar
i stormannens land.

Nu bärga vi rågen i skylar och fång;
i kväfvande hetta jag sjunger min sång:

Vi slafvar, vi skörda,
vi slafvar, vi skörda blott hunger och slag.

Vi brutit upp marken, och skogen vi röjde,
vi släpat och slitit med hacka och spett,
om våren vi sådde, på hösten vi plöjde
och åkern vi gödde med ångande svett.

Vi stormännen gödde
med möda och flit,
men de oss förödde
med hunger och sprit.

Vår kraft har man sugit och brödet man stal,
vårt lif är förtviflan i armod och kval.

Vi slafvar, vi skörda,
vi slafvar, vi skörda blott hunger och slag.

De kläder, vi äga, de äro blott trasor,
vårt hem är en koja så smutsig och trång,
vi äga ej veden att tända oss brasor,
när vintern är inne så gråkall och lång.

Vi äro månghundra

i armod och nöd.

Oss stormännen plundra

på krafter och bröd.

Och drängen, han sliter tills kroppen är bräckt,
tills oxen han liknar och tanken är släckt.

Vi slafvar, vi skörda,

vi slafvar, vi skörda blott hunger och slag.

* *

*

På slottet herr grefven får lefva i ro
i skimrande, sköna gemak,
däruppe kan lycka och välmåga bo
under höghvälfda, snidade tak.

Han dricker sig sällhet af gnistrande vin
från Rhenbergens soliga land.

Hans sinne är girigt och hård är hans min,
fast spenslig och hvit är hans hand.

Han vet nog, att armod hos folket har bo,
att hundrade sakna sitt bröd.

Han vet nog, att hatet hos folket kan gro,
när hunger och sparkar han bjöd.

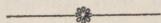
Dock pressas hvar droppe af slafvarnas blod
med list och med fogdarnas makt;
till lön få de prästernas salighetsflod
och himlarnas skimrande prakt.

* *

*

Upp bröder, hör klockorna runga
kring världen sin väckande låt
hör uppbrottets skaror, som sjunga
med eldande toner framåt.
Det är uppbrottets toner, som klinga,
det är toner för dig och för mig —
ty till kamp i befrielsens krig,
höras klockorna stormande ringa

Upp broder i statarens koja
nu ställ dig i ledet med oss!
Ej ensam du krossar din boja,
gemensamt vi spränga den loss.
Då föra vi skörden till logen
i glänsande skylar och ymniga fång.
Då sjunga vi stormande högt vår sång,
när den gyllene skörden blir mogen.

EN DRÖMVÄRLD.

Jag drömmer om en värld, som skall ur kaos stiga,
en värld, som renad är i blod och jättebrand;
och alla skola då den nya jorden viga
till glädjens ljusa tid och lyckans fria land.

Där finnes ingen kung, som upp till himlen höjes,
som död och ofärd sår bland folkens tusental,
och ingen pinad träl, som tungt af oket böjes,
som känner nödens sår och hungerns bittra kval.

Och ingen slagen mer, som genom världen irrar
med hatiskt hämndbegär i ögats dunkla vrå;
och ingen finnes där, som upp mot rymden stirrar,
som tigger frid och rätt från guden i det blå.

Och ingen känner där de gamla, hårda lagar
som sade strängt och kallt: »du måste» och »du skall»;
de voro minnen blott från långt försvunna dagar,
som våldsamt drifvits bort till undergång och fall.

Man där vet endast om den egna inre driften,
en maning lydes blott och det är hjärtats röst,
en lag man talar om och det är samvetsskriften,
som en gång brändes in i mänsklighetens bröst.

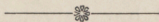
Och där på jordens rund skall byggas höga tempel,
dock ej för prästers lögn, och inga gudahus.
Nej, dessa boningar, de bära konstens stämpel,
de äro stolta hem för sanning och för ljus.

Då ljuder ingen gråt och ingen sorgemässa,
det finnes ingen präst, som tolkar bibelns bud
och ingen böjer där i stoftet ned sin hjässa
i slafviskt kryperi för himlens drömda gud.

Se, vetenskapens ljus de nya folken dyrka,
ej dumhet skyddas där, ej djärfhet är ett brott.
De älska, värna allt, som äger ljus och styrka,
men de förakta det, som uselt är och smått.

Med skarp och större blick de vilja skåda tingen,
de vilja tränga in bak det fördoldas dörr,
och tankens fria örn skall våga spänna vingen
och sträcka ut sin flykt, dit ingen varit förr . . .

Så bygger jag min värld i diktens ljusa drömmar,
där intet lefver kvar af sorg och tyranni,
där lyckans varma frid kring hela världen strömmar,
där allt är högt och rent och mänskan stolt och fri.

HATETS SÅNG.

Min sång, den är en sång om nöd och oförrätter,
Om hårda gisselslag och seklers tyranni.
I blod jag diktat den i smärtans långa nätter,
Och sjunger den i sorg, i hat och raseri.

Min sång är ingen sång om den, som tåligt lider.
Och ingen glädjesång och ingen älskogslåt;
Nej, den förkunnar blott om storm och hårda tider,
Om kamp på ödslig hed, om död på blodig stråt.

Min sång skall tona vildt kring gatorna och torgen.
Så vildt som stormens tjut och åskans tunga dån.
Den är en sång om kval, om smärtorna och sorgen.
Ett hämndens skri den är af nödens svultna son.

Jag har ej rum för frid, för kärlek och försoning,
En känsla har jag blott: ett djäfvulskt hat det är.
Och i min egen själ har helvetet sin boning,
Det är en afgrundseld, som sargar och förtär.

INGA NÅDEGÅFVOR.

Du nalkas oss uti din svarta kappa,
och blicken din är smilande och from;
och varligt trampar du den murkna trappa,
som leder nedåt till vår fattigdom.

Så kommer du till dina svultna drängar
att stilla smärtorna i nödens sår,
men glömmmer bort att dina gyllne pengar
från oss du stulit under många år.

Med stulna slantar lindras ej vår pina,
de äro droppar i en ändlös flod:
de penninghögar, som du nämner dina,
de äro röda af vårt eget blod.

Med nådebröd du endast tänker söfva
och lura slafven på hans egen jord, —
men hellre vill jag dina skatter röfva
än undfå smulor från ditt rika bord.

Nej, bort med dig ifrån vår mörka kula!
Försök ej lindra dina trälars nöd
Ty vi förbanna hvarje nådesmula,
som kastas till oss från ditt öfverflöd.

Vi hata, hata detta rövvarsläkte,
som drifver tusende till fallets brant.
Och vi förbanna handen din, som räckte
till nödens håla denna stulna slant.

Vi vilja intet utaf öfverflödet
och inga gåfvor från de rikas bord;
men hvad vi vilja, det är *hela* brödet,
hvarenda bit som alstras af vår jord.

KRIG.

I.

Det var krig för vår gud, för den heliges lära,
För rätten att tolka hans ord;
Det var krig för vår gud och för konungens ära,
Och blod skulle skölja vår jord.
Ty när kungen, den dyrkade kungen så vill,
Då måste ju folket med vapen slå till.

Det ringer, det ringer i kyrkan
Med dofva och manande slag,
Nu ägnar man guden sin dyrkan
På kriget och slaktningens dag
Och klockornas dofva toner
De stiga mot rymdens zoner
Med människors kvidan och gråt.

Och mänskorna bedja och sjunga
Vid orgelns söfvande låt.
De bedja: »O, hjälp dessa unga!
O, herre, sträck du din signade hand
Till alla, som dö för vårt fädernesland.»

Och prästen där framme, han talar
Till folket från altarets rund
Om hemlandets stigar och dalar,
Som sköljas i slaktningens stund.

Han lofvar att gud skall beskydda
Dem alla i slott och i hydda:
Han lofvar dem himmelens frid,
Om blott de försvara nationen
Och offra sitt lif i en strid
För den heliga blodsreligionen.

Och bönerna stiga och stiga
Mot guden i drömmarnes land:
»O, herre, hjälp oss att kriga
Och krossa vårt fiendeland!
O, herre, o, hör våra böner
Och hjälp våra stridande söner
Som slåss för sitt fädernesland!»

II.

Där i landsvägens damm under brännande sol
Tåga skarorna framåt till slakten;
Det dånar mot mark och det hvirflar i skyn
Där arméen rycker fram genom trakten.
Och sången den brusar i dånande kör,
Den klingar mot himlen, den ekar och dör.

Hör du, nu krigsguden talar
Sitt eldspråk till staternas folk.
Då måste kanonerna dundra
Och våld blifva sanningens tolk.
Och människor hetsas till döden
Och väpnas med hätskhetens dolk.

Nu blixtra och flamma kanonernas gap
Och dånet kring nejderna rullar,
Och krutröken hvirflar och lägger sig tät
Kring ängar och skogiga kullar.
Som en jättevulkan, som har öppnat sitt svalg,
Röt kanonen sitt eldspråk i dagens batalj.

Ser du, hur krigsguden höjer
Mot himlen sin blodiga hand,
Och ser du, hur lågorna flamma
I vrede mot himmelens rand.

Och ser du, hur gnistorna spruta
Från städer och byar i brand,
Där allt skall förödas i aska,
Till rök och till svartnande kol:
Det fliten och snillet uppbyggde
Skall tändas till sprakande bål;
Och rödt skola lågorna lysa
Och glöda mot rymdens kupol.

Kanonerna slunga sitt mördande skrot
Och gevären, de smattrar och smälla.
Och krigarne stupa led invid led
Likt säden, som liarne fälla.
Kring ängarna forsar en rykande flod
Af stupade människors lifsvarma blod.

Hör du i fjärran brak
Af dundrande åskors knall?
Det är det rullande ekot
Af krigande staters fall . . .

Och sedan bataljen har rasat
Och skymningen lägger sig tung,
Då skola tusen förbanna
sitt fädernesland och sin kung.

III.

Slut var den blodiga slakten,
Där människor dödats som djur,
Och allt kring den bördiga trakten
Bar märken af krigets kultur:

Förtrampad låg odlarens gröda
Och sköflad af krigarens tåg;
Hvad seklerna uppbyggt med möda
Låg krossat af drabbningens våg.

Och nu — nu går sorg genom landet
Till tusenden fattiga hus,
Där hemmen ha krossats af nöden
Till intet, till aska och grus.

Och mången moder nu gråter
Den bittra saknadens tår,
När sonen, som tvingats till kriget,
På slagfältet bäddats på bår.
Och ungmöns hjärta det brister,
Då sorgbudet hemlandet når;
Att vännen, som drifvits till kriget,
I striden fått dödande sår.

Af hären, som drog bort ur landet,
Föll hälften för mördande skott.
Af dem, som nu kommit tillbaka,
Ack, hälften bär krymplingens lott.

Och därför nu tusen förbanna
Sin kung och sitt fädernesland,
Som drifvit dem alla till kriget
Att mörda i främmande land.

III

RYSKA BILDER

III
LÖSKA BILDER

RYSKA BILDER.

På furstegodset vi voro drängar
och ständigt lyddes vår fogdes ord,
vi plöjde åkrar, vi röjde ängar
och blod vi svettat på furstens jord.

Och ständigt växte den stora svälten
i kapp med lyxen på godsets slott;
de gyllne skördar från sädesfälten
de voro gåfvor åt fursten blott.

En dag vi höjde de böjda nackar
och kräfdes frihet, vi kräfdes bröd;
vi vräkte undan de grofva klackar
som tyngde ned oss i afgrundsöd.

Vi trängde framåt ur hungerns kojor
i hundratal emot furstens slott.
Då söndersprängdes de tunga bojor,
och hämnd vi togo för seklers brott!

Men när vi segrat i upprorsfejden
och återtagit vårt gamla land,
då kom från söder hit upp till nejden
en hop kosacker, ett rövvarband . . . . .

Jag minns den dag då den kom till trakten,
den druckna horden till slottets värn;
de dräpte folket som djur vid slakten,
och fångar slogos i band och järn.

Jag såg med vanmakt min stolta flicka,
hur hon blef skändad af en soldat.
Jag svor en ed, att hans hjärtblod dricka,
ty blod det kräfvos för hämnd och hat.

Jag såg än mer, hur med långa käppar
den druckne knekten min gosse slog;
men ej en klagan kom från hans läppar
när han i smärta af slagen dog.

Mitt hem är sköflat, min hembygd härjad,
hvad allt jag älskat i spillror står;
af fränders blod är all jorden färgad
och rödt det flammar hvarhelst jag går.

Och ensam är jag, — men jag vill strida
och drifva folket till nya slag.
Ja, jag vill bida och åter bida
på segers tid och på hämndens dag.

TSAREN.

Och tsaren han var envåldsman och styrde i sitt land,
Och han var gud och härskare för hundra millioner.
Han satt på tronen styrande med piska i sin hand
Och öfver folken rådde han med knektar och kanoner.

Och tsaren såg kring stepperna, att folken led af nöd,
Han såg hur folken pinades af hungersnödens fador,
Från alla håll så hörde han blott böner efter bröd,
Och folken såg han frysande och klädda blott i trasor.

Men Rysslands store härskare var kristusblid och from.
All bitter nöd han ömkade hos folkets stora skaror,
Han bad till världens skapare för folkets fattigdom,
Han bad, han tiggde lindring blott mot nödens tusen faror.

Och klockorna de rungade kring tsarens vida land,
Och bönerna de stego högt mot kyrkans helgonrader.
Men dock förgäfves stego de mot rymdens stjärnerand,
Ty inga gåfvor sändes dem från himlens drömda fader.

Men folkets nöd blef bittrare och starkare dess rop,
Ty inga böner hjälpte dem och inga nådesmulor
De drogo fram till tsarens borg, en stor och tallös hop,
De sände fram en böneskrift, men svarades med kulor.

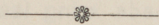
Då hörde tsaren hämnderopen sig skallande emot.
Han hörde folkets afgrundsskri och hundra bomber knalla.
Af folkets blod det forsade kring käjsartronens fot
Och många tusen voro de, som syntes dö och falla.

Men lugn och trygg som härskare satt dock tyrannen kvar.
Han brydde icke tankarna med massornas attacker,
Ty han var gud och envåldsman och Rysslands stora tsar,
Och än en tid han litade på helgon och kosacker.

Då hördes det ett lystringsrop, en hotfull stridssignal,
Och gällt och vildt det ekade kring tsarens vida länder,
Och skaror kommo myllrande i hundratusental
Och krig mot tsaren börjades med folkets tomma händer.

Och tsaren såg . . . han bleknade, när folken drogo ut,
Han såg att allting hvilade och allting måste stängas,
Han såg, att stormen nalkades, att makten hans var slut,
Att resten af hans envåldsmakt i grunden skulle sprängas.

Man krossade ej tsarens makt med gråt och tiggeri
Och icke hjälpte dolkarna mot tsarens bataljoner,
Och icke kunde bomberna slå ned hans tyranni —
Det kunde blott en jättestreck af folkets millioner.

STORMEN I ÖSTER.

Det brinner och glöder på himmelens rand
och åskmolnen samlas i öster;
det drager till storm uti tsarernas land,
det mullrar af hotande röster.
Signalen är gifven från Asiens haf
af Japans tusen kanoner:
och folkets tyranner, de reda sin graf
vid krigets dundrande toner.

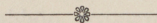
Men folket, som sofvit i sekellång natt,
i natten med dunklaste gömmen
där lögnen och våldet som domare satt
i armodets härskaredömen.
Ack, folket det söfves med psalmernas låt
som steg ifrån prästernas rader,
med helig Maria i himlarnas stå,
med tsaren, dess jordiska fader.

De lefde för tsaren, betalte sin slant
till skatter, som furstarne gödde;
de drefvos af hunger till afgrundens brant
och tåligt i kriget förblödde.
Och fromma som oxar de buro sitt lass
och aldrig de klagat i nöden:
de knaprade benen och drucko sin kvass,
och glada de gingo mot döden.

Och Rysslands heroer i armod och nöd
de stridde förgäfves för rätten.
De led o som hjältar martyrnas död
i kval på den snötäckta slätten.
Då steg där ur mörkret en gryningens fläkt,
en ljusning i seklernas dimma!
Se, folket ur dvalan blef äntligen väckt.
till uppbrottets bäfvande timma.

Det drager till storm öfver haf, öfver fjärd,
öfver Rysslands väldiga nejder;
det dånar, det brakar kring hela vår värld,
nu sias om upprorets fejder:
Det är ryssarnes hämnande upprorsstorm,
som ut öfver landen nu strömmar;
det är folket som bänder på samhällets form;
fullbordande seklernas drömmar.

Nyss smälde ett skott, nu hörs bombens krevad
och stormsånger dånande skalla.
Snart skipas det rätt från en rest barrikad
och tronen är dömd till att falla.
Ty då rätten förkväfves och ej finner tolk
och folket det tynges af bojer,
då gäller ej annat än bomb eller dolk
— då går storm ifrån blusmännens kojor.

FUSILJERING.

Ack, åter än en gång ha edra skaror vunnit,
med blyets hvirvelflod de hejdat stormens fart;
förgäfves, än en gång, har blod i strömmar runnit,
och vi, som fångats ha, vi gå mot döden snart.

Revolten slog ni ned med edra lejda knektar,
men blott för denna gång och blott för detta år.
O, lögn- och krämarstat, en sak du icke mäktar,
att ständigt krossa oss du aldrig dock förmår.

Det lyckas aldrig Er att våra leder bryta,
att krossa folkets här och denna frihetsstam,
ty stupar det en man, där stormens åskor ryta,
då skall det i hans spår en annan storma fram.

Hvad, skickar ni till oss en gammal helig pater.
en präst, som kommer hit med Jesu gudabord?
Nej, ingen gud och icke några hycklarlater,
vi kunna döden dö förutan bibelns ord.

O, lögn- och krämarstat med dina fega trälar,
som tror vi böja oss och tigga dig om bot.
Nej, tusen gånger nej, vi stormens fria själar,
vi skola trotsigt gå vår dom och död emot.

Nu smattrar en signal och edra trummor skrälla,
hör rop och vapengny och officerens röst;
snart hvina skall det bly, som våra leder fälla,
som gräver dödens sår i våra nakna bröst.

Men ur vårt röda blod de nya folken stiga,
de skola storma fram med hämndens tunga svärd:
till fall och undergång er stat de skola viga
och sönderslå hvar mur i eder krämarvärld.

IV
PARIA

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

IV
PARIA

PARIANS SON.

Min moder var grändernas sköka,
som ständigt sin stolthet fått kröka
och sälja sin kärlek för mynt.
En kvinna i svajande plymer
och frasande godtköpskostymer
med falska briljanter och pynt.

Min fader hon funnit på gatan —
hvem var han? det vet icke satan, —
har nog af att äga en mor.
Och städ's jag förbannar den timma,
den höstnatt med regn och med dimma,
jag föddes på gatan i hor.

Till sorg och till smärta jag föddes,
i skam och i synd jag föröddes
af sorger af tusende slag.
Ur mor mins förgiftade spenar
jag druckit den dryck, som förstenar
det ädlaste hjärta en dag.

Och ständigt i skammen man höljt mig,
med hånord ha alla förföljt mig
hvarhelst jag i världen gått fram.
Det följer mig ständigt i lifvet,
det är, som på pannan man skrifvet
med lågande eldskrift min skam.

En pestsmittad varelse är jag,
och världens förbannelse bär jag
och tynges till marken däraf.
Och hatfullt och ondt är mitt hjärta,
det är som förkrympt af den smärta,
som lifvet till arvedel gaf.

På allt, som är ädelt, jag rånats,
och ständigt jag trampats och hånats
och stenats som vägarnes hund.
I mörker min själ får förfrysa
och aldrig en stjärna får lysa
och leda min vandring en stund.

Så skall jag af alla föraktas
och hvar jag går fram, jag betraktas
och mötes af tusendes hån.
Jag är ej med andra gemensam,
men hånad, förpinad och ensam,
och biltog som parians son.

VANDRINGSMÄN.

Vi äga ej fränder, ej hem eller vänner
ty ingen oss minnes och ingen oss känner
se'n ungdomens solglada lyckliga tid.
Vi äro de tusen i lifvet förstörda,
ty mycket vi fingo af armodet skörda
I lefnadens vilda, förbittrade strid.

Ej voro vi bättre, ej sämre än andra;
och vägen, den långa, vi började vandra
men kommo från början på villande led.
Ack, ofta vi gingo oss svidande trötta,
tills modet blef krossat och lemmarna nötta,
och brutna mot marken vi dignade ned.

Men alltid vi sökte att åter oss resa;
men många försjönko i skam och i nesa,
hvarur de i lifvet ej sletto sig loss.
Af alla vi hånats och bannats beständigt,
och allt som var uselt, förnedrat, eländigt,
det kastades alltid på ryggen af oss.

Och allt, som vi höjde mot solen och ljuset,
blef smutsat och skändat och trampat i gruset,
tills allt som var dyrbart blef alls intet värdt.
I djupet vi känna en eld som är när oss,
en låga af längtan som evigt förtär oss
tills allt blir till aska, förbränt och förtärt.

Vi hörde till ungdomens solglada släkte,
som högt emot stjärnorna händerna sträckte,
som sökte i rymderna visdomens sten;
men alltid vi gingo förgäfves vår bana,
ty evigt ett gäckande fata morgana
vi funno i stjärnornas blossande sken.

Ja, nog är det bittert att vandra och frysa
och endast se irrbloss förvillande lysa,
som leda till undergång vän efter vän.
Och nog är det tungt att se drömmarna gäckas;
men knappast kan hoppet förintas och knäckas
för viddernas härjande vandraremän.

Så tror man oss alltid förstörda och brutna.
Dock, händerna äro kring stafvarna slutna
Och trotsigt vi söka oss fram på vår jord.
Fast svultna och trötta vi hålla oss raka,
och skulle vi hånas, vi hånas tillbaka
och svara med vilda, förbittrade ord.

UNGT BLOD.

I ådrorna lifskraften rinner
som vårlodens lossande vågor,
i djupet af själen det brinner
ett eldhaf af stigande lågor
som bränna och koka hans blod.

Hans tankar, som hetsande stiga,
de födas i elden och glöden,
de längta att rasa och kriga
bland faror och okända öden
och pröfva i kampen sin kraft.

Hans tanke vill forska bland tingen
och fritt vill den stiga mot ljuset,
ty viljan den böjes af ingen
och icke den trampas i gruset
i skräck inför gudarnes lag.

Och fritt vill han le och förbanna
och smäda det låga samt hata,
men älska det goda och sanna:
allt uselt och ondt skall han rata
och drifva till undergång bort.

Och trotsigt i vårtidens stunder
han dråpslag vill mätta och taga;
till gudarnes slätter och lunder
hans stormglada sinne vill draga
och krossa de mörkräddas hop.

Och då vill han stridsbågen sköta
och kastspjutet lyfta och svinga,
och glädtigt i kamp skall han möta
de gudar, som död han vill bringa
i drabningens vilda tumult.

När solen i vårtiden skiner,
då högt vill han sjunga och dansa
och dricka af gnistrande viner
samt håret och tinningar kransa
med blodröda rosor och blad.

Han hör till de starka och fria,
de trotsiga, vilda och unga,
som vilja all världen befria
och krossa det usla samt slunga
hvar låghet till marken en gång.

EN VISA.

Vi kämpa och strida
mot sorgernas slag.
Vi gråta och lida,
men ständigt vi bida
vår lycka en dag.

Vi tänka och drömma
om lyckliga år,
och sorgen vi gömma,
och ständigt vi glömma
att ödet oss slår.

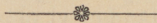
I soldrömmar ljusa
vi bygga och bo.
Men dödsvindar susa,
de drömslotten grusa
och härja vår tro.

Och åren de tunga
gå tysta sin gång.
Men gamla och unga
de jubla och sjunga
om lyckan en gång.

Och ständigt vi dåras
af ljus i det blå.
Fast kinderna fåras
och ögonen tåras,
vi hoppas ändå.

Och pinande öden
de bo vid vår härd,
och sorgen och nöden
oss följa, tills döden
gör slut på vår färd.

När ögonen brista,
vi hoppas ändå,
fast endast en kista
för färden den sista
är allt hvad vi få.

PRIS 50 ÖRE

